

Lovačka udruga „RIČINA“ – Proložac

Trg dr. Franje Tuđmana 1
21264 Proložac Donji

PLAN BIOSIGURNOSNIH MJERA

Temeljem *Naredbe o mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj* i *Naredbe o mjerama za sprječavanje pojave i širenja influence ptica na području RH*, donosim plan biosigurnosnih mjera kojega su se dužni pridržavati svi članovi udruge prilikom provedbe lova u **zajedničkom lovištu broj: XVII/130 – „PROLOŽAC“** kojim gospodari LU „RIČINA“ – Proložac.

A) ODGOVORNE OSOBE ZA PROVEDBU MJERA:

Lovnici	Ime i Prezime
1.	SLAVKO CVITANOVIĆ
2.	BRANKO BUBALO
3.	NINO KATAVIĆ
4.	ZDENKO GRBAVAC
5.	ROBERT ŠKEGRO
6.	MIJO PETRIČEVIĆ
7.	MIJO LOZO
8.	MARIJO PETRIČEVIĆ
9.	VLADIMIR LEKO

B) KONTAKT BROJEVI ODGOVORNIH OSOBA

SLAVEN CVITANOVIĆ	099-2038209
BRANKO BUBALO	098-1731138
NINO KATAVIĆ	098-1699711
ZDENKO GRBAVAC	098-756833
ROBERT ŠKEGRO	098-478200
MIJO PETRIČEVIĆ	098-557759
MIJO LOZO	097-7203336
MARIJO PETRIČEVIĆ	098-557759
VLADIMIR LEKO	098-9458978
VETERINARSKA AMBULANTA IMOTA d.o.o.	Adresa: Blajburška b.b., 21260 Imotski Telefon: 021/842 385 Fax: 021/842 385 E-mail: vaimota444@gmail.com
SLUŽBA VETERINARSKJE INSPEKCIJE PODRUČNI URED SPLIT Mike Tripala 6, Split	Voditeljica Službe veterinarske inspekcije, MILICA MARKIĆ KATIĆ Kontakt broj: 021/407-383 e-mail: milica.markickatic@dirh.hr
SLUŽBA ŠUMARSKE I LOVNE INSPEKCIJE PODRUČNI URED SPLIT Mike Tripala 6, Split	Voditelj Službe ZORAN BRAČULJ Kontakt broj: 099/810 6136 e-mail: zoran.braculj@dirh.hr

- C) **Procedura za vođenje evidencije o svim lovcima koji borave u lovištu** - evidencija o svim lovcima koji borave u lovištu vodi se na obrascima izdanih **Dopuštenja za lov divljači** te pripadajućim **Popisom sudionika skupnog lova**.

LU „RIČINA“ – Proložac ima organizirana zborna mjesta na ulazima u lovište kojim gospodari: **Postranje-Juričića, Čanjavice-državna kuća, Grabovci-TC Studenac, Grbavci-izvor Vrljike, Gornji Meteri-lovačka kuća, Kapela sv. Nikole -skretanje za Ričice, Bušanje-stara škola, Stara Škola – Brlog, Lug-lovačka kuća.**

Prije početka skupnih lovova svi lovci dolaze na zorno mjesto gdje ih voditelj lova - lovnik evidentira u „Popis sudionika skupnog lova“ koji se vodi posebno za svaki lovni dan. Popis lovaca sadrži ime i prezime lovca te broj lovačke iskaznice i broj oružnoga lista. Po završetku lova svi lovci dolaze na zorno mjesto kako bi bili evidentirani da su izašli iz lovišta. Popisi se arhiviraju u prostorijama udruge po završetku lova.

- D) **Procedura i evidencija o provedbi dezinfekcije vozila, obuće, opreme i tla prije i nakon lova** -

dolaskom na zorno mjesto prije i poslije lova odgovorna osoba/voditelj lova provodi dezinfekciju vozila, prikolica za prijevoz pasa, obuće i opreme lovaca. LU „RIČINA“ – Proložac koristi tlačne ručne pumpe i sredstvo za dezinfekciju ECOCID® ili VIROCID. Primjena je jednostavna: za dezinfekciju obuće dostatna je posuda sa spužvom natopljenom dezinfekcijskim sredstvom kroz koju prolaze sudionici lova, a za odjeću, pribor i vozila obična prskalica (tlačne ručne pumpe). Evidenciju o provedbi dezinfekcije vozila, obuće, opreme i tla prije i nakon lova vodi odgovorna osoba za provedbu biosigurnosnih mjera u tabličnom obliku.

- E) **Procedura za odrobljavanje odstrijeljenih svinja divljih** - odrobljavanje odstrijeljene divljači u

lovištu provodi se na prostoru **MARČIKUŠA** koji je uređen za tu namjenu. Odrobljavanje se vrši tako da se na mjestu provedbe ispod odstrijeljene divlje svinje postavi najlon površine 3x3 metra u svrhu zaštite od kontaminacije tla kako nusproizvodi (iznutrice koža divljači, krv) odrobljavanja padaju na najlon. Po završetku postupka odrobljavanja najlon zajedno s nusproizvodima spreman je za neškodljivo odlaganje. Nakon postupka odrobljavanja odgovorna osoba za dezinfekciju provodi dezinfekciju mjesta za odrobljavanje, lovaca, opreme i vozila.

- F) **Procedura za odrobljavanje (evisceraciju) pernate divljači** - ukoliko se provodi u lovištu, onda je to potrebno vršiti na posebnom mjestu - **LOVAČKI DOM LUG**, pod uvjetima biosigurnosti koje nalaže ***Program nadziranja visokopatogene influence ptica u divljih ptica.***

- G) **Procedura za neškodljivo odlaganje** - neškodljivo odlaganje, odnosno uništavanje nusproizvoda životinjskog podrijetla (svinja divlja) nastalog nakon odstrjela provodi se u **odložnoj jami** koja se nalazi na području **MARČIKUŠA** i koju se nakon svake manipulacije prekriva zemljom i vapnom.

Mjesto je uređeno na sljedeći način:

- iskopana rupa u zemlji površine 3x3 metra, dubine 2 metra,
- iskop je ograđen pletenom žicom kako bi bio onemogućen pristup životinjama i ljudima
- pored mjesta za odlaganje nalazi se hrpa zemlje u svrhu zatrpavanja nusproizvoda,
- u lovačkom domu je deponirana vreća s krečom za dezinfekciju nakon odlaganja otpada.

Postupak za odlaganje provodi se na sljedeći način:

- Odgovorna osoba najlon sa nusproizvodima nakon odrobljavanja odlaže u rupu, posipa krečom zatim zemljom, na način da cjelokupni sadržaj prekrije slojem zemlje cca 20 cm.
- Po završetku zatvara ograđeni prostor zatim dezinficira alat, opremu, sebe i vozilo s kojim je dovezao nusproizvode za odlaganje.

BIOSIGURNOSNE MJERE prije, tijekom i nakon lova uključuju:

a) dezinfekciju obuće, opreme i vozila prije i nakon lova

Svaki lovac prije i nakon lova mora izvršiti dezinfekciju svoje obuće, opreme i vozila. To se provodi korištenjem sredstva ECOCID® ili VIROCID, putem tlačnih ručnih pumpi i „barijernih“ spužvi postavljenih u plastična „korita“, natopljenih u pripremljenu dezinfekcijsku otopinu. Odgovorna osoba za dezinfekciju vodi evidenciju o dezinfekciji u tabličnom obliku.

b) vozila koja se koriste u lovištu, posebno za prijevoz trupova odstrijeljenih svinja divljih, moraju biti za to odobrena od odgovorne osobe i prije i poslije lova, odnosno prije izlaska iz lovišta moraju biti dezinficirana

Odgovorna osoba za svako lovište zasebno sukladno popisu sudionika lova odobrit će vozila koja se koriste u tom lovištu i prije i poslije lova, posebno za prijevoz trupova odstrijeljenih svinja divljih te odobriti dezinfekciju vozila prije izlaska iz lovišta korištenjem sredstva ECOCID® ili VIROCID.

c) odrobljavanje se može provoditi isključivo na za to određenim mjestima (prostoru)

Po odstrelu divlje svinje lovac je dužan (već ustaljena praksa) izvijestiti voditelja lova - lovnika koji dolazi na mjesto odstrela te mu izdaje potvrdu o podrijetlu divljači (PPD), markicu za obilježavanje krupne divljači i ujedno vrši dezinfekciju tla gdje je divlja svinja odstrijeljena. S mjesta odstrela do mjesta za odrobljavanje divlja svinja se prevozi vozilom/lakom prikolicom, umotana u najlon. Lokacija za odrobljavanje (eviscerirani organi, koža i dr. otpad životinjskog podrijetla) i neškodljivo uklanjanje određena je na **LOVAČKI DOM LUG i MARČIKUŠA**.

d) postavljanje kontejnera ili određivanje lokacije za nusproizvode životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi (eviscerirani organi, koža i ostalo) i njihovo neškodljivo uklanjanje

Odrobljavanje odstrijeljene divljači u lovištu provodi se na prostoru **LOVAČKI DOM LUG** koji je uređen za tu namjenu, lako ga se održava, pere i dezinficira. Odrobljavanje se vrši tako da se na mjestu provedbe ispod odstrijeljene divlje svinje postavi najlon površine 3x3 metra u svrhu zaštite od kontaminacije tla kako nusproizvodi (iznutrice koža divljači, krv) odrobljavanja padaju na najlon. Po završetku postupka odrobljavanja najlon zajedno s nusproizvodima spreman je za neškodljivo odlaganje. Nakon postupka odrobljavanja odgovorna osoba za dezinfekciju provodi dezinfekciju mjesta za odrobljavanje, lovaca, opreme i vozila.

Neškodljivo odlaganje, odnosno uništavanje nusproizvoda životinjskog podrijetla nastalog nakon odstrjela provodi se u **odložnoj jami** koja se nalazi na području **MARČIKUŠA** i koju se nakon svake manipulacije prekriva zemljom i vapnom.

- e) **prijava ulaska neovlaštenih osoba i vozila u područje lovišta** – ovu mjeru nije moguće u cjelosti provesti, jer lovoovlaštenik nema ovlasti zaustavljanja i provjeravanja ljudi koji se kreću po lovištu, s obzirom na činjenicu da su lovišta otvorene prirodne cjeline, a ne ograđene površine. Lovišta se ustanovljavaju na površinama različitog vlasništva, bilo privatnog, bilo državnog.

Pravo slobodnog kretanja teritorijem Republike Hrvatske jedno je od osobnih i političkih sloboda i prava zajamčenih Ustavom Republike Hrvatske i može se iznimno ograničiti zakonom. *Zakon o lovstvu* ne ograničava pravo kretanja pojedinca ili grupa koje provode aktivnosti koje nisu regulirane *Zakonom o lovstvu* i nije propisana obveza ishođenja suglasnosti lovoovlaštenika (planinari, rekreativci, berači šparoga, sakupljači gljiva, puževa i sl...). Dužnost je svakog lovca voditi posebnu brigu o sigurnosti u lovu uvažavajući mogućnost pojave nepoznate osobe koja se nenajavljeno kreće lovištem.

- f) **zabranu odlaganja proizvoda i otpada životinjskog podrijetla na području lovišta, osim na za to posebno određenim lokacijama ili kontejnerima** - zabrana odlaganja proizvoda i otpada životinjskog podrijetla na području lovišta, osim na za to posebno određenoj lokaciji, provodi se već godinama te se isto ovime dodatno potvrđuje.

- g) **prijavu nelegalnih odlagališta otpada u svrhu žurne sanacije** - svaki lovac već godinama mora prijaviti nelegalna odlagališta otpada ukoliko ih zamijeti na području lovišta.

- h) **aktivno traženje uginulih divljih svinja i žurnu prijavu ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji svake pronađene lešine u svrhu njenog uklanjanja i dijagnostičkog pretraživanja**

Aktivno traženje uginulih divljih svinja provodi se tako da lovoovlaštenici odabiru pogodna mjesta u lovištu za aktivno traženje. Pogodna mjesta za aktivno traženje su hranilišta, pojilišta, kaljužišta, lokve, rubovi vodotokova, premeti divljih svinja i slična mjesta na kojima je i inače povećana prisutnost i zadržavanje divljih svinja. Odabrane lokacije sustavno se obilaze i pretražuje se prostor oko tih mjesta površine oko kvadratnog kilometra. Kada se pronađe uginula divlja svinja ili više njih, odmah se obavještava ovlaštena veterinarska organizacija u svrhu uzimanja uzoraka i neškodljivog uklanjanja. Ovlašteni veterinar u dogovoru s lovcem odlučuje o načinu i mjestu uzorkovanja te vrsti uzorka ovisno o stanju lešine.

U slučaju da se prilikom aktivnog traženja pronađe grlo ili više divljih svinja koje pokazuju atipično ponašanje koje bi moglo ukazivati na prisutnost virusa ASK, obavezan je sanitarni odstrjel takvih grla uz postupak opisan ranije.

Aktivno traženje uginulih divljih svinja moguće je i dopušteno je provoditi i korištenjem kamera postavljenih u lovištu, uporabom dronova u skladu s drugim propisima kao i na drugi odgovarajući u struci priznati način.

MJERE BIOSIGURNOSTI KOJE SE MORAJU PRIMJENJIVATI PRIJE, TIJEKOM I NAKON LOVA NA PERNATU DIVLJAČ

Biosigurnosne mjere minimalno uključuju:

- dezinfekciju obuće, opreme i pribora nakon lova na pernatu divljač
- ukoliko se odrobljavanje odvija na području lovišta isto je potrebno organizirati na za to određenim mjestima (prostoru) na kojima je potrebno postaviti kontejner ili odrediti lokaciju za prikupljanje otpada (eviscerirani organi, koža i dr. otpad životinjskog podrijetla)
- evisceracija i čišćenje pernate divljači, ukoliko se odvija kod kuće, treba se odvijati na mjestu na koje perad i ptice u zatočeništvu i ostale životinje nemaju pristup
- za evisceraciju i čišćenje pernate divljači potrebno je koristiti zasebni pribor
- pribor i radne površine za evisceraciju i čišćenje pernate divljači potrebno je oprati i dezinficirati
- otpad nakon evisceracije i čišćenja i korištenu jednokratnu zaštitnu opremu treba odložiti u zasebnu vrećicu kojoj perad i ptice u zatočeništvu ili druge životinje nemaju pristup te zbrinuti u skladu s propisima o zbrinjavanju otpada

– prijava pronalaska bolesnih i uginulih divljih ptica (uključujući i pernatu divljač) ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji

- uginule divlje ptice potrebno je upakirati u dvostruku PVC vrećicu te dostaviti u najbližu ovlaštenu veterinarsku organizaciju
- tijekom rukovanja uginulim divljim pticama, obavezno je korištenje jednokratnih ili gumениh rukavica koje se trebaju neškodljivo odložiti ili ih nakon uporabe oprati sapunom i vodom te dezinficirati
- zabranjeno je hraniti perad, pse i mačke s ostacima odstrijeljene pernate divljači.

Mjere osobne zaštite u slučaju odrobljavanja i čišćenja odstrijeljene pernate divljači:

- tijekom evisceracije i čišćenja pernate divljači potrebno je koristiti rukavice te zasebnu obuću i odjeću, preporučljivo jednokratnu, u protivnom ju je potrebno dezinficirati nakon korištenja
- nakon rukovanja pernatom divljači potrebno je ruke oprati sapunom i vodom ili obrisati maramicama za dezinfekciju
- zabranjeno je jesti, piti i/ili pušiti tijekom evisceracije i čišćenja pernate divljači
- meso pernate divljači koje nije termički obrađeno potrebno je držati odvojeno od ostale hrane te ga je prije konzumacije potrebno termički obraditi (minimalno 70 °C u središtu).

VAŽNO:

**ISKLJUČIVANJE ASK SE PROVODI U DIVLJIH SVINJA U SVRHU RANOG
OTKRIVANJA ASK**

Ova komponenta pasivnog nadziranja podrazumijeva redovno uzorkovanje svake uginule divlje svinje, uključujući i divlje svinje stradale u prometu.

Kada je lešina divlje svinje pronađena od strane lovoovlaštenika ili je obaviješten o pronalasku lešine, odgovorna osoba lovoovlaštenika dužna je očitati koordinate lokacije pronalaska te o tome obavijestiti nadležnu ovlaštenu veterinarsku organizaciju s kojom se dogovara lokacija prikladna za preuzimanje/uzorkovanje lešine.

Lokacija može biti u blizini lovačkog doma, uz prilaznu cestu, lokacija veterinarske organizacije ili bilo koja druga lokacija koja osigurava najbržu i najsigurniju dostavu lešine do veterinara.

Prilikom manipulacije lešinama obavezno je pridržavanje najstrožih biosigurnosnih mjera (obavezna dezinfekcija) kako bi se mogućnost širenja virusa ASK svela na najmanju moguću mjeru.

U pojedinim slučajevima kada nije moguće osigurati pravovremeno uzorkovanje od strane ovlaštenog veterinara, uzorak može biti uzet po uputi ovlaštenog veterinara od strane lovoovlaštenika (odgovorne osobe ili osobe koju je za to ovlaštena) koji ga potom bez odlaganja dostavlja u ovlaštenu veterinarsku organizaciju.

Sudionici lova, bilo u pojedinačnom bilo u skupnom lovu, dužni su prijaviti nadležnim ovlaštenim veterinarskim organizacijama ili nadležnoj veterinarskoj inspekciji ilegalna odlagališta animalnog otpada, uginule ptice te svako neuobičajeno ponašanje svinja divljih, pojavu znakova bolesti na živim ili odstrijeljenim svinjama divljim te svaku uginulu svinju divlju uključujući i svinje divlje stradale u prometu i lešine svinja divljih u stanju raspadanja te lokaciju pronalaska, u svrhu otpreme lešine, odnosno uzorkovanja za laboratorijsko pretraživanje radi isključivanja afričke svinjske kuge.

- U slučaju da se na području lovišta pronađe lešina svinje koja fenotipski (vanjskim obilježjima – izgledom) pripada domaćoj svinji, ukoliko lešina nije označena identifikacijskom oznakom (ušnom markicom), s takvom lešinom postupa se identično kao i s pronađenom lešinom divlje svinje.
- Ukoliko je na lešini vidljiva identifikacijska oznaka, pronalazak je obavezno prijaviti osim nadležnoj ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji i nadležnom veterinarskom inspektoru u svrhu provedbe daljnjeg postupka prema odgovornom subjektu.
- U slučaju primjećivanja uginuća većeg broja divljih ptica molimo da kontaktirate najbližeg veterinara ili Upravu za veterinarstvo i sigurnost hrane na e-mail: veterinarstvo@mps.hr, ili na broj dežurnog telefona 099/4392-507.

Napominjemo da nije dopušteno premještanje svinja tako da se one vuku kroz lovište, a posebice nije dopušteno odrobljavanje na prostorima koji nisu navedeni i pripremljeni za tu namjenu. S ciljem smanjenja rizika od onečišćenja okoliša, trupla treba prenositi u nepropusnim plastičnim ili metalnim posudama.

Ako je u lovu odstrijeljeno više različitih vrsta divljači uz divlje svinje, postupak nakon odstrela provodi se odvojeno za divlju svinju (ne istodobno s drugom divljači) te se preporučuje divlje svinje obraditi na kraju i nakon toga sve temeljito dezinficirati, a otpad i jednokratnu zaštitnu odjeću i obuću neškodljivo ukloniti.

Odgovorne osobe za provedbu Plana dužne su sa planom upoznati sve sudionike lova prilikom dogovaranja pojedinačnog lova ili prije početka svakog skupnog lova.

Ovaj plan se dostavlja slijedećim osobama:

- Stručna služba za provedbu LGO – „LOVTUR“ d.o.o. Solin
- Arhiva LU „RIČINA“ – PROLOŽAC
- Odgovornim osobama za provedbu biosigurnosnih mjera (LOVNICIMA)

Odgovorna osoba

Robert Škegro,

predsjednik LU „RIČINA“ Proložac

Proložac Donji, 01.04.2025.